

Manual til Aftale om samfinansieret forskning (flere end to Parter)

**Sekretariatet for
Johan Schlüter-udvalget**

Introduktion til manualen

21. oktober 2008

Denne manual har til formål at understøtte brugen af modelaftaler for samfinansieret forskning mellem offentlige forskningsinstitutioner og private virksomheder. Manualen uddyber og forklarer de enkelte bestemmelser i Aftalen. Herudover rummer manualen forslag til en række alternative løsninger, hvor særlige forhold kan tale for at afvige fra modelaftalen. Det skal således understreges, at modelaftalen alene er tænkt som et paradigme og i alle tilfælde må tilpasses efter de konkrete omstændigheder i et givet projekt.

**Forsknings- og
Innovationsstyrelsen**

Bredgade 40

1260 København K

Telefon 3544 6200

Telefax 3544 6201

E-post fi@fi.dk

Netsted www.fi.dk

CVR-nr. 1991 8440

Manualen anvender stort forbogstav for ord, der i modelaftalen er særligt defineret og derefter i de enkelte paragraffer angives med stort forbogstav.

Aftale mellem flere end to Parter

Sagsnr. 08-044731

Dok nr. 720156

Side 1/1

Modelaftalen er karakteristisk derved, at Aftalen indgås mellem flere end to Parter. Hvis der på den ene side eller begge sider deltager mere end én Part, må Aftalen nødvendigvis indeholde visse bestemmelser, som ikke indeholdes i modelaftalen for samfinansieret forskning med deltagelse af to Parter.

Denne manual forholder sig til de særlige problemstillinger, hvor flere end to Parter deltager i Aftalen, men svarer i øvrigt til manualen til Aftale om samfinansieret forskning med deltagelse af to Parter, idet teksten dog er tilrettet i nødvendigt omfang for at afspejle det forhold, at flere end to Parter deltager i projektsamarbejdet.

Aftalens titel

Modelaftalen er betegnet "Aftale om samfinansieret forskning". Titlen afspejler, at der er tale om et forskningssamarbejde, hvor alle Aftalens Parter bidrager med Baggrundsviden, finansiering, medarbejdere, Udstyr m.m.

Forskningsprojektets karakter og sigte

Det er karakteristisk for et samfinansieret forskningsprojekt, at både Institutionerne og Virksomhederne har det mål med arbejdet for sig selv at opnå en ny erkendelse, der kan højne det forskningsmæssige og videnskabelige niveau. Herved adskiller aftaler om samfinansieret forskning sig fra aftaler om rekvireret forskning, der er karakteriseret ved, at resultatet af det arbejde, som en Virksomhed betaler Institutionen for at udføre, alene skal udnyttes af Virksomheden.

Det samfinansierede forskningsprojekt kan være fælles i den forstand, at Parterne sigter mod det samme resultat, men der kan også foreligge projekter, som Parterne finansierer i fællesskab, herunder gennem fælles ansøgninger om fondsmidler og lignende, hvor Parterne har interesse i forskellige dele af Projektet.

Forskningsprojektets nærmere karakter og sigte vil være af betydning for, hvilken ret Virksomhederne erhverver til at få overdraget Institutionernes Forgrundsviden genereret under arbejdet med Projektet. Forskellen mellem Aftalens hovedregel om ubetinget rettighedsoverdragelse og undtagelsen om betinget rettighedsoverdragelse jfr. § 7.4, afspejler de forskelle, der kan være mellem de forskellige forskningsprojekter med hensyn til Projektets afgrænsede eller bredere rækkevidde, de formål, som Parterne hver for sig har haft med at gå ind i forskningsprojektet, eller størrelsen af Parternes bidrag i form af Baggrunds, arbejdsindsats, Udstyr og penge.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 2/2

Angivelse af Parterne i Aftalen

Såvel Institutionerne som Virksomhederne bør angives med gældende CVR-nummer. Særligt for Virksomhederne gælder, at såfremt der er tale om en koncern, bør CVR-nummeret anføres på det selskab, der er Part i Aftalen.

Institutionerne er over for hinanden og over for Virksomhederne de ansvarlige aftaleparter, selv om det i praksis vil være et institut på Institutionen, der er den udførende Part, jf. § 2.1.

§ 1 – Definitioner

De indledende definitioner i Aftalen har til formål at skabe klarhed om centrale begreber, som anvendes gentagne gange i Aftalen.

Baggrundsviden er den særlige, ikke offentliggjorte viden, som hver af Parterne stiller til rådighed for Projektet. Baggrundsviden er fortrolig viden, jf. § 12 om hemmeligholdelse, og en Part må udelukkende anvende de andre Parter baggrundsviden i forbindelse med Projektets gennemførelse. Som udgangspunkt skal en Part hemmeligholde de andres Baggrundsviden også efter Aftalens ophør, men der kan angives en tidsbegrænsning for pligten til hemmeligholdelse, jf. § 12.5. Der kan være tilfælde, hvor der ved Projektets afslutning ikke er samme behov for at hemmeligholde Baggrundsviden eller dele deraf, og det kan være praktisk, at Parterne ved Projektets afslutning gør det klart, hvilken viden der har karakter

af Baggrundsviden, der fortsat er omfattet af hemmeligholdelsespligten. Når hemmelig viden er offentliggjort gennem et patent, vil den ikke længere have karakter af Baggrundsviden, og det er derfor i definitionen præciseret, at der er tale om ikke offentliggjort Baggrundsviden, så længe der ikke er indgivet patentansøgning på en Opfindelse eller en ansøgning endnu ikke har resulteret i offentliggørelse af Opfindelsen.

Forgrundsviden er i modelaftalen defineret som al den viden, der opstår under samarbejdet om Projektet, uanset om denne viden er skabt af en Institution eller af en Virksomhed eller er skabt af flere Parter i fællesskab. Se i øvrigt under § 6, ”rettigheder” med præcisering af ejerforholdet til Forgrundsviden skabt af en Part selv og Forgrundsviden skabt af Parter i fællesskab. Se endvidere bemærkningerne til § 7 om overdragelse af rettigheder til Forgrundsviden.

Definitionen af ”Opfindelse” afspejler den almindelige immaterialretlige definition af begrebet. Det normalt stillede væsentlighedskrav er dog udeladt, således at det overlades til Parterne at foretage en vurdering af væsentligheden og dermed også af patenterbarheden. Dette er endvidere afspejlet i Aftalens § 8.1, hvor det præciseres, at såfremt der under det af Aftalen omfattede samarbejde er gjort en Opfindelse, ”der menes at kunne beskyttes som patent”, skal Parterne og Styregruppen informeres herom. Med henblik på en forenkling af Aftalen anvendes ”Opfindelse” også for frembringelser, der eventuelt kan beskyttes efter lov om brugsmodeller, ligesom ”patent”, ”patentering” og ”patenterbarhed” skal forstås som en henvisning også til brugsmodeller, der som patenter er omfattet af ”forskerpatentloven”.

Projektet er defineret gennem en henvisning til beskrivelsen af Projektet i bilag 1, hvor også Projektets tidsplan og særlige ydelser (baggrundsviden, udstyr, materialeprøver mv.) fra Parterne anføres.

Projektledelsen har det praktiske og forskningsmæssige ansvar for Projektets gennemførelse, og Parterne vil normalt lægge stor vægt på, hvem den anden Part indsætter i Projektledelsen, hvis faglige og videnskabelige kvalifikationer vil være afgørende for, at resultaterne kan leve op til de mål, der er blevet sat. En Part kan derfor ikke uden at der foreligger særlige omstændigheder, udskifte et medlem af Projektledelsen uden den anden Parts samtykke, jf. § 5.3.

Styregruppen: Som følge af det større antal deltagere i Aftalen kan det være nødvendigt at etablere en egentlig Styregruppe, som tillægges det overordnede ansvar for Projektet, jf. § 4. Der er i Aftalen fastsat detaljerede regler om mødeindkaldelse, beslutningsdygtighed og lignende, jf. nærmere § 4. Sådanne regler er ikke fastsat for Projektledelsen.

Udnyttelsesområdet defineres i bilag 2 til Aftalen. Udnyttelsesområdet fastlægges for hver enkelt Virksomhed. Udnyttelsesområdet vil i praksis ligge tæt på Virksomhedens forretningsområde. Ved forretningsområde forstås det marked på hvilket Virksomheden opererer, eller det teknologiområde, som Virksomheden beskæftiger sig med.

Eksempler på et Udnyttelsesområde kan være "insulinproduktion", "enzymproduktion", "udvikling af IT-systemer" m.v. Eksempler på et mere specificeret Udnyttelsesområde kan f.eks. være "udvikling af en særlig insulinpen", "udvikling af et særligt enzym til brug i stivelse", eller "udvikling af et 3. generations ERP-system". Fastlæggelsen af et Udnyttelsesområde har afgørende betydning for Virksomhedernes ret til at købe eller erhverve licens til Institutionernes patenterbare Opfindelser og Institutionernes andel af patenterbare fælles Opfindelser, jf. § 7.4 og bemærkningerne nedenfor.

§ 2 – Samarbejdets baggrund og formål

§ 2 angiver kort grundlaget for Parternes samarbejde med angivelse af Parternes særlige fagområder og Virksomhedernes forretningsmæssige interesse i at udnytte resultaterne af samarbejdet. I § 2.1 henvises der i denne forbindelse til det i bilag 2 angivne Udnyttelsesområde. Begrebet "Udnyttelsesområde", også kaldet "field of use" er defineret i § 1 som området for "forretningsmæssig udnyttelse", hvilket har særlig betydning i relation til § 7.4, hvorefter Virksomhederne på forskellige måder kan erhverve ret til Institutionernes Forgrundsviden, der ligger inden for Udnyttelsesområdet.

§ 2.2 giver plads til en kort beskrivelse af Projektet, således at man umiddelbart af selve aftaleteksten kan se, hvad der er genstanden for samarbejdet, mens Projektet i øvrigt er nærmere beskrevet i bilag 1, jf. herved definitionen af "Projektet" i § 1.

§ 3 – Projektets økonomi

Bestemmelsen henviser til budgettet i bilag 3.

Ifølge § 3.1 skal budgettet udarbejdes i henhold til finansministeriets budgetvejledning, hvilket nærmere er reglerne om såkaldt tilskudsfinansieret forskning i finansministeriets budgetvejledning.

§ 3.2 skal ses i sammenhæng med § 14 om misligholdelse og § 15 om erstatningsansvar. En væsentlig misligholdelse vil kunne føre til ophævelse af Aftalen, og der vil kunne blive tale om erstatningsansvar, såfremt ikke-opfyldelse af Aftalen kan henføres til en Parts (groft) uagtsomme eller forsætlige handling eller undladelse. § 3.2 modificerer disse regler for så vidt angår overskridelse af det aftalte budget, idet Parterne i første omgang skal foretage en fornyet vurdering af projektet og omkostningerne til dettes færdiggørelse, såfremt overskridelsen ikke skyldes fejl eller forsømmelser fra en Parts side. Modifikationen af reglen om misligholdelse består således i, at de andre Parter ikke kan hæve Aftalen, selv om budgetoverskridelsen må anses for væsentlig, såfremt det ikke kan bebrejdes en Part, at de oprindeligt budgetterede omkostninger har været for lave. Udgangspunktet vil dog være, at Parterne skal gennemføre Projektet inden for det aftalte budget, men Parterne vil typisk have en sammenfaldende interesse i, at arbejdet udføres ud fra et samlet, rimeligt budget. Er Parterne i tvivl om hvilket tidsforbrug, der vil medgå til Projektets løsning, må Parterne fra begyndelsen anføre det-

te og herefter afgøre, om de ønsker arbejdet udført med den usikkerhed, der ligger i deres forbehold.

Modelaftalens § 3.3 vedrører Virksomhedernes kontante bidrag, men et sådant fra Virksomhederne er ikke nødvendigvis et element i aftaler om samfinansieret forskning, således som dette er tilfældet med aftaler om rekvireret forskning. Virksomhedernes bidrag behøver ikke at være penge, men kan være andre ydelser af økonomisk værdi, f.eks. medarbejdertimer eller Udstyr.

§ 4 – Styregruppen

I Aftaler med deltagelse af flere end to Parter kan der være behov for nedsættelse af en egentlig Styregruppe, som har det overordnede ansvar for Projektet, og til hvem Projektledelsen refererer.

§ 4 i Aftalen indeholder de formelle bestemmelser om Styregruppen, dens medlemmer og formand, beslutningsdygtighed, afstemning, mødeindkaldelse, referater samt udskiftning af medlemmer af Styregruppen, som anses for at være nødvendige. Indholdsmæssigt kan der i sagens natur være mange variationer i forhold til Aftalens § 4, der udtrykker det, som kan anses for rimeligt og hensigtsmæssigt, hvor ikke andre særlige forhold foreligger. Dette gælder særligt reglen i § 4.4, hvorefter Styregruppen kun er beslutningsdygtig, når alle medlemmer er til stede eller repræsenteret, og hvorefter Styregruppens beslutninger kræver enstemmighed. Foreligger der et større antal Parter i Aftalen, vil begge disse regler kunne modificeres gennem et mindre quorum krav eller vedtagelse med almindeligt eller kvalificeret flertal, eventuelt inden for gruppen af Institutioner og gruppen af Virksomheder.

Projektledelsen refererer til Styregruppen, og det kan være praktisk at lade en person fra Projektledelsen være sekretær for Styregruppen.

Rapportering om Opfindelser skal dels ske til Parterne, dels til Styregruppen, jf. § 8.1. Styregruppen kan endvidere indstille til Parterne at hæve Aftalen over for en misligholdende Part, og Styregruppen skal endelig i tilfælde af en Parts udtræden af Projektet afgive en indstilling til de tilbageværende Parter om på hvilket aftalegrundlag, de opstillede mål for Projektet kan fastholdes, jf. § 21.5.

§ 5 – Projektledelsen

Ifølge § 5.1 skal de personer, som hver af Parterne har udpeget til Projektledelsen, nævnes direkte i Aftalen, mens de øvrige medarbejdere, der er sat på Projektet, er angivet i bilag 1.

Parterne i forskningsprojekter lægger ofte stor vægt på, hvem de andre Parter udpeger til at deltage i Projektet, og dette gælder særligt Projektledelsen, som har ansvaret for gennemførelsen af Projektet. Der skal derfor foreligge saglige grunde til, at en Part uden de andre Parters samtykke kan lade et udpeget medlem af Projektledelsen afløse af en anden jf. § 5.3. Fjernelse af et medlem af Projektle-

delsen uden samtykke kan betragtes som misligholdelse, jf. § 13.1. Begrebet ”sagligt begrundet opsigelse” skal forstås i overensstemmelse med reglerne i funktionærloven og den omfattende domspraksis på dette område.

Der er ikke fastsat nærmere regler for Projektledelsens arbejde, og Projektledelsen fastsætter selv med respekt af de terminer, der er angivet for Projektets gennemførelse, sin forretningsorden med hensyn til tid og sted for møders afholdelse, hvem der indkalder, evt. hvem der styrer møderne, referater m.v.

Projektledelsen refererer til Styregruppen jf. § 5.2, som har det overordnede ansvar for Projektet, og Styregruppens arbejde og beslutninger vil i det væsentlige hvile på indrapporteringen fra Projektledelsen om fremdriften i Projektet, overholdelse af aftalte terminer, opnåede resultater, overholdelse af det lagte budget m.v. Som anført ovenfor kan det være praktisk, at en person fra Projektledelsen placeres som sekretær i Styregruppen, hvilket vil kunne højne kommunikationsniveauet mellem Styregruppe og Projektledelse.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

§ 6 – Rettigheder

Side 6/6

Bestemmelsen introducerer begreberne ”Baggrundsviden” og ”Forgrundsviden”, der er nærmere defineret i § 1.

Den Baggrundsviden, som en Part modtager fra de andre, skal holdes hemmelig, jf. § 12, og må kun anvendes i forbindelse med arbejdet med Projektet. Som nævnt i bemærkningerne til § 1, kan den fortrolige karakter af Baggrundsviden ændre sig, såfremt den pågældende viden bliver kendt af offentligheden, f.eks. i forbindelse med patentering. Om hemmeligholdelsespligten, se i øvrigt nærmere bemærkningerne til § 12.

§ 6.1 fastslår den almindelige regel, hvorefter Forgrundsviden tilhører den Part, der har skabt den pågældende viden. Er Forgrundsviden skabt i fællesskab, er udgangspunktet efter § 6.2, at den pågældende viden tilhører Parterne i et sameje, hvor hver Parts ideelle andel opgøres som en brøk i forhold til Partens intellektuelle bidrag til den skabte Forgrundsviden. Kan det ikke lade sig gøre at fastsætte størrelsen af Parternes respektive bidrag, ejer Parterne lige store andele af samejet.

Udtrykket ”intellektuelle bidrag”, der er afgørende for, at en Part kan have ret til en del af den skabte Forgrundsviden, kan give anledning til fortolkningstvivl. Umiddelbart peger ”intellektuelle bidrag” mod en medarbejders direkte medvirken til skabelsen af et immaterielt gode så som en idé, der eventuelt kan patentbeskyttes, eller et værk, der eventuelt er ophavsretsbeskyttet. Foreligger der ikke aftale i anden retning, må en sådan forståelse lægges til grund, således at hver Parts ideelle andel af en Opfindelse gjort i fællesskab vil blive beregnet ud fra en vurdering af størrelsen af de samarbejdende opfinderes individuelle bidrag til den fælles opfindelse. En Parts bidrag til skabelse af grundlaget og forudsætningen for en senere opfindelse gennem særlig Baggrundsviden, herunder udstyr, kan dog være så betydeligt, at Parten får ejerandel i en Opfindelse, selv om der ikke i patentlovens forstand er tale om en fælles Opfindelse. En Virksomheds betydeli-

ge bidrag gennem deltagelse i et Projekt til skabelse af baggrund og forudsætninger for en senere Opfindelse vil under alle omstændigheder kunne inddrages som et element ved fastsættelsen af det vederlag, som Virksomheden skal betale efter § 9 for at erhverve rettigheder til Opfindelsen, jf. § 7.

Et sameje mellem en eller flere Institutioner og en eller flere Virksomheder om en Opfindelse vil i de fleste tilfælde være uhensigtsmæssigt, og § 7 indeholder derfor regler om overdragelse af rettigheder, som efter forskellige modeller og på forskelligt økonomisk grundlag fører til, at Institutionernes andele overgår til en Virksomhed.

§ 6.3 angiver den almindeligt gældende regel om, at enhver råden over et aktiv ejet i sameje kræver enighed mellem ejerne. Det vil i en række situationer være en uhensigtsmæssig løsning, og § 7.4 fastsætter derfor en række principper, der skal gøre det muligt at få opløst samejet og placeret ejendomsretten hos en Part.

Efter § 6.4 kan enhver Part, mens Projektet løber, benytte de andre Parter Baggrundsviden og Forgrundsviden med henblik på udførelse af Projektet. Mens projektet står på, må en Part kun benytte sin adgangsret til de andre Parter Baggrundsviden og Forgrundsviden til arbejde i forbindelse med Projektet, og det angives direkte, at adgangsretten ikke må udnyttes kommercielt eller overdrages til tredjemand. Efter Projektets afslutning har hver af Parterne en vederlagsfri, ikke-eksklusiv ret til at benytte den del af den af de andre Parter skabte Forgrundsviden, som ikke kan beskyttes efter den særlige immaterialretslovgivning, jf. § 7.1. Ønsker en Virksomhed at udnytte en Institutions Forgrundsviden, der kan beskyttes, kommercielt, må Virksomheden gå frem efter bestemmelserne i § 7.2, 3 eller 4.

§ 6.5 angiver en i praksis helt sædvanlig ansvarsfraskrivelse, idet forskningsinstitutionerne, der ofte ikke vil have overblik over, om en Opfindelse måtte være i strid med tredjemands patent, herunder særligt et ansøgt patent, ikke kan påtage sig ansvaret for en eventuel patentkrænkelse. Med Virksomhedens rettighedserhvervelse følger således også en overtagelse af alle økonomiske risici i forbindelse med Opfindelsen.

§ 7 – Overdragelse af rettigheder

I et forskningssamarbejde mellem Institutioner og Virksomheder er det væsentligt for Parterne at få afklaret, i hvilket omfang og på hvilke vilkår en Part kan udnytte Forgrundsviden skabt af de andre Parter. For så vidt angår den kommercielle udnyttelse bliver dette særligt et spørgsmål om en Virksomheds mulighed for at udnytte den af en Institution skabte Forgrundsviden. Da Forgrundsviden skabt af en Institution tilhører Institutionen, jf. § 6, må en eneret for en Virksomhed til at udnytte Institutionens Forgrundsviden hvile på en aftale mellem Parterne om rettighedsoverdragelse fra Institutionen til Virksomheden.

Rettighedsoverdragelse fra en Institution til en Virksomhed, betingelserne for overdragelsen, dennes indhold og vilkår er de emner, der i praksis oftest giver anledning til uenighed ved indgåelse af aftaler mellem Parterne.

Formuleringen af bestemmelsen om rettighedsoverdragelse hviler på to hovedhensyn: På den ene side skal der banes vej for, at de Opfindelser, der gøres under samfinansierede forskningsprojekter, nyttiggøres kommercielt gennem Virksomhederne og dermed nyttiggøres til gavn for det danske samfund. På den anden side må ønsket om kommerciel udnyttelse af Opfindelser skabt af en Institution ikke skabe hindringer for Institutionens videre forskning og ikke udelukke den offentliggørelse af forskningsresultater, som Institutionens forskere efter lovgivningen har ret og pligt til at foretage. Det er naturligt, at Parterne i gensidigt bebyrdende kontraktsforhold kan have forskellige udgangspunkter for deres oplæg til kontraktens indhold, men netop dette, at Parterne har en fælles interesse i et forskningsprojekts gennemførelse, vil tilskynde Parterne til løsninger på spørgsmålet om rettighedsoverdragelse, som alle finder passende.

På denne baggrund kan Aftalens § 7 om rettighedsoverdragelse siges at være Aftalens centrale bestemmelse. Uanset at rettighedsoverdragelsen muligvis ikke kommer til at spille nogen større rolle, er det afgørende for Parternes samarbejde, at der er klarhed over rettighedssituationen. Er Parterne nået til enighed om rettighedsoverdragelsen og vilkårene herfor, vil der i praksis herefter ikke være større problemer med at nå til enighed om hele Aftalen.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 8/8

§ 7.1 vedrører Forgrundsviden, der ikke kan opnå beskyttelse efter den immaterielle retlige særlovgivning. Mange former for ny erkendelse kan fremkomme under et forsknings samarbejde, uden at der er tale om nyheder af en sådan karakter eller originalitet, at de vil kunne beskyttes efter særlovgivningen om immaterielle rettigheder, jf. pkt. 2 i Regelgrundlaget for modelaftaler. Særligt bør Parterne være opmærksomme på, at den knowhow i form af særlig viden, der er opstået som Forgrundsviden under arbejdet med forskningsprojektet, og som i den konkrete situation ikke kan patentbeskyttes, ikke kan beskyttes gennem hemmeligholdelse, idet al Forgrundsviden skabt af en Institution i et samfinansieret forskningsprojekt skal kunne offentliggøres, jf. § 13. Ønsker Virksomheden, at Forgrundsviden skal hemmeligholdes, er Parterne henvist til at benytte en aftale om rekvireret forskning, hvor den pågældende viden tilhører Virksomheden, som er herre over, om offentliggørelse skal finde sted eller ej. Kun ikke offentliggjort Baggrundsviden, herunder knowhow, som Parterne lægger ind i det samfinansierede forskningsprojekt, skal holdes hemmelig, jf. § 12. En Virksomhed må derfor før indgåelse af Aftalen gøre sig klart, at et ud fra et kommercielt synspunkt forståeligt ønske om at holde knowhow skabt af en Institution under Projektet hemmelig, ikke kan imødekommes efter den for Institutionerne gældende lovgivning.

I modsætning til en Virksomheds udnyttelse af sine rettigheder efter § 7.2, 3 og 4, er Udnyttelsesretten i henhold til § 7.1 vederlagsfri.

Efter § 7.2 får Virksomhederne i Aftalen mod et vederlag i henhold til § 9.1 en ikke-eksklusiv ret til inden for deres Udnyttelsesområde at udnytte Institutionernes Forgrundsviden kommercielt og forskningsmæssigt. Virksomhedernes ret efter § 7.2 kan ikke undergives andre betingelser end betaling i henhold til § 9 og underretningspligten i henhold til § 8. I modsætning til § 7.1 drejer det sig om beskyttet Forgrundsviden i form af Opfindelser, der kan patenteres, eller frembringelser, der kan beskyttes efter lov om brugsmodeller. Herunder hører edb-

programmer, der er knyttet til en teknisk Opfindelse eller frembringelse og derfor kan beskyttes efter patentloven eller lov om brugsmodeller. Rene edb-programmer, der er beskyttet efter ophavsretsloven, er ikke omfattet af § 7.2 men af § 7.3, jf. nedenfor.

§ 7.2 kommer kun i anvendelse, såfremt en Virksomhed ikke har erhvervet – eller ikke har ønsket at erhverve – de mere vidtgående rettigheder i henhold til § 7.4. For Institutionerne har § 7.2 den konsekvens, at Institutionerne ikke kan sælge eller give eksklusiv licens til andre Virksomheder, såfremt en eller flere af de Virksomheder, der er indgået i forskningsprojektet, ønsker at gøre brug af deres Udnyttelsesret på ikke-eksklusiv basis. Reglerne i § 8 om en frist, inden for hvilken en Virksomhed skal underrette Institutionerne om sit ønske om at gøre brug af sin ret til ikke-eksklusiv udnyttelse af Institutionernes Forgrundsviden, er indført for at tilgodese Institutionernes behov for en hurtig afklaring af deres muligheder for at disponere over deres Forgrundsviden til anden side.

En Virksomheds tilkendegivne ønske om at gøre brug af sin udnyttelsesret i henhold til § 7.2 medfører ikke nogen pligt for Institutionerne til at søge Forgrundsviden patentbeskyttet eller beskyttet efter lov om brugsmodeller. Institutionerne er i så henseende helt frit stillet.

Selv om en Virksomhed ved at udnytte sin ret efter § 7.2 kan forhindre en Institution i at give tredjemand enerettigheder til Institutionens Forgrundsviden, vil § 7.2, næppe få større betydning i praksis, fordi det for en Virksomhed, der har deltaget i samarbejdsprojektet, normalt vil være afgørende, at den erhvervede ret til Institutionernes Forgrundsviden får karakter af en eneret, enten i form af ejendomsret eller en eksklusiv licensret. Dette vil også være tilfældet, selv om prisen for en ikke eksklusiv udnyttelsesret, jf. § 9.1, alt andet lige vil være væsentligt lavere end for en eksklusiv udnyttelsesret.

§ 7.3 vedrører edb-programmer, som ikke indgår i en opfindelse eller frembringelse, der kan beskyttes efter patentloven eller lov om brugsmodeller. Et edb-program er som sådant beskyttet efter ophavsretsloven, og rettighedssituationen er klar på den måde, at en Institution som arbejdsgiver for de forskere, der har deltaget i projektet, automatisk bliver indehaver af de edb-programmer, forskerne har udviklet, jf. ophavsretslovens § 59. Bortset herfra kan rettighedssituationen imidlertid være ganske kompliceret, for eksempel fordi det program, der er udviklet, er en modifikation af eller forudsætter et andet (standard) program med en anden rettighedshaver, eller fordi programmet har et bredere anvendelsesområde end det forskningsområde, som Projektet vedrører.

§ 7.3 giver derfor Virksomhederne ret til inden for deres Udnyttelsesområde at udnytte edb-programmer udviklet af Institutionerne, men Virksomhederne får selvsagt ikke bedre rettigheder end Institutionerne og må derfor respektere tredjemands rettigheder, som er bindende for Institutionerne.

Institutionerne har behov for at gøre brug af de udviklede programmer som grundlag for Institutionernes videre forskning og nye forskningssamarbejder, men omvendt må man erkende Virksomhedernes behov for at kunne udnytte de pågældende programmer, fordi Virksomhedernes ret til i øvrigt at kunne udnytte

Institutionernes Forgrundsviden kan blive uden indhold uden det program, som er en nødvendig forudsætning for udnyttelsen.

En Virksomhed kan ikke have nogen berettiget forventning om at erhverve ret til en Institutions edb-programmer ud over det, der er nødvendigt for, at Virksomheden kan gøre brug af sin ret til at erhverve Institutionens øvrige Forgrundsviden. Denne forventning er knyttet til Udnyttelsesområdet, og en Virksomheds ret til – mod betaling, jf. § 9.3 – at udnytte de af en Institutions medarbejdere udviklede EDB-programmer er derfor begrænset til Udnyttelsesområdet.

§ 7.4 vedrører overdragelse af enerettigheder til en Institutions Forgrundsviden fra Institutionen til en Virksomhed.

På grund af de meget forskellige forhold, der kan føre til indledning af et forskningssamarbejde mellem Institutioner og Virksomheder, og på grund af de forskellige forskningsområder, brancheforhold m.m., angiver Aftalen – i prioriteret rangorden – to overdragelsesmodeller for Parterne, når Aftalen skal konciperes:

1. En ubetinget køberet for Virksomhederne eller en ubetinget ret for Virksomhederne til erhvervelse af eksklusiv licens.
2. En fortrinsret for Virksomhederne til at købe eller til at erhverve en eksklusiv licens.

Hovedreglen, det vil sige den regel, der finder anvendelse, når ikke helt særlige grunde taler for noget andet, er således, at der sker en ubetinget overdragelse til eje eller – i anden række – til eksklusiv brug. I relation til de situationer, hvor der foreligger Forgrundsviden i sameje i overensstemmelse med § 6.2, vil den ubetingede overdragelse til eje dog være den eneste løsning, hvis samejet ikke ønskes opretholdt. Man kan således ikke få opløst et sameje gennem en eksklusiv licens model. Den i Aftalen opstillede model for opløsning af sameje om Forgrundsviden er beskrevet nedenfor.

Alle modellerne for Virksomhedernes rettighedserhvervelse vedrører Virksomhedernes ret til udnyttelse af en Institutions Forgrundsviden inden for ”Udnyttelsesområdet”. Vedrørende definitionen af ”Udnyttelsesområdet” henvises til bemærkningerne til § 1. Denne afgrænsning af en Virksomheds rettigheder er meget væsentlig, idet der også her er tale om en bestemmelse, der afspejler afvejningen mellem Institutionernes og Virksomhedernes interesser og de hensyn, der bør tages til begge Parter. Ved fastlæggelse af Udnyttelsesområdet – også kaldet ”field of use” – har Virksomhederne markeret, hvor deres interesser i forbindelse med forskningsprojektet ligger, og der er ikke særlige hensyn at tage til Virksomhederne for så vidt angår muligheder for udnyttelse af Institutionernes Forgrundsviden uden for det fastsatte Udnyttelsesområde. Med afgrænsningen af Virksomhedernes rettigheder til Virksomhedernes Udnyttelsesområde er det endvidere hensigten at sikre Institutionernes videre forskning. Hvis Virksomhederne får rettigheder inden for et i forhold til Projektets formål passende afgrænset Udnyttelsesområde, levnes der samtidig rum for Institutionerne til at udnytte deres Forgrundsviden og dermed deres videre forskning på områder, der ikke falder ind under det for Virksomhederne definerede Udnyttelsesområde. Dermed opnås den

kommercielle udnyttelse af Institutionernes Forgrundsviden skabt under det fælles forskningsprojekt, som anses for ønskelig, samtidig med at Institutionerne bevarer deres frihed til at udnytte deres Forgrundsviden alene eller i samarbejde med andre virksomheder på andre Udnyttelsesområder. Denne ret for Institutionerne følger af selve den afgrænsning, der ligger i begrebet ”Udnyttelsesområde” og følger således ikke af bestemmelsen i § 7.9, der må forstås på den måde, at en Institution ikke må afskæres fra videre forskning efter projektsamarbejdets ophør inden for en Virksomheds Udnyttelsesområde, selv om Virksomheden har erhvervet eneret til Institutionens Forgrundsviden i henhold til § 7.4. Et tilpas afgrænset Udnyttelsesområde vil kunne sikre Institutionernes videre forskning og Virksomhedernes ubetingede ret til at erhverve Institutionernes Forgrundsviden. Parterne må derfor ved fastlæggelsen af Udnyttelsesområdet være sig denne hensigt bevidst.

Overdragelsesmodellerne opererer dels med køb, dels med – alternativt – eksklusiv licens. Sondringen mellem køb og eksklusiv licens er en sondring mellem erhvervelse af ejendomsret og erhvervelse af en eneret til brug. Dette er endvidere en sondring mellem erlæggelse af en købesum på én gang eller til aftalte terminer, eventuelt med en reguleringsklausul – en såkaldt windfall-klausul – jf. bemærkningerne til § 9.2, og erlæggelse af en licensafgift – en ”royalty” – i forbindelse med en Virksomheds kommercielle udnyttelse af en Institutions Forgrundsviden, eventuelt med en forskudsbetaling ved selve rettighedserhvervelsen, jf. nærmere bemærkningerne til § 9.2.

Valget mellem en køberet for en Virksomhed eller en ret til erhvervelse af eksklusiv licens vil i øvrigt afhænge af en lang række forskellige forhold og vurderinger af rettighedsoverdragelsen, herunder en given Opfindelses karakter og modenhed, et ønske om at få gjort op med betalingen én gang for alle, muligheden for at finde et grundlag for fastsættelse af en købesum, muligheden for på et tidligt tidspunkt at angive størrelsen af en licensafgift eller det indtægtsgrundlag, hvorpå licensafgiften skal beregnes, eller et ønske om at begrænse Virksomhedens rettigheder i tid eller geografisk.

Betalingsbestemmelsen i § 9.2 indeholder en sådan fleksibilitet med hensyn til fremgangsmåde og tidspunkt for prisfastsættelsen, at nogle af disse forskelle udviskes. Som ovenfor anført er ubetinget overdragelse til eje dog den eneste farbare vej i de situationer, hvor et sameje om Forgrundsviden ønskes opløst.

Hvis der er begrundet tvivl om en Virksomheds evne til og økonomiske muligheder for at registrere og vedligeholde et patent eller udnytte dette kommercielt, kan sådan tvivl i første række føre til, at Virksomheden tillægges en licensret, som da kan bortfalde, hvis Virksomheden ikke opfylder licensbetingelserne.

Sammensætningen og karakteren af de Institutioner og Virksomheder, der deltager i et samfinansieret forskningsprojekt med flere end to Parter, vil helt naturligt variere meget og viljen til at dele og samarbejde efter Projektets afslutning mindst lige så meget. Den opstillede modelaftale tager imidlertid udgangspunkt i et ofte forekommende ønske om at sikre, at ejendomsretten til Forgrundsviden samles hos en part, der derefter sikrer en hurtig og smidig patenteringsproces og efterfølgende koordinerer håndhævelsen af samme.

Aftalen har som udgangspunkt, at Virksomhederne har ret til at købe alle rettigheder til Institutionernes Forgrundsviden inden for den enkelte virksomheds eget Udnyttelsesområde.

I en række situationer vil der imidlertid kunne foreligge overlappende Udnyttelsesområder. I disse situationer vil den Virksomhed, hvor der kan identificeres flest tilknytningspunkter mellem Udnyttelsesområde og den konkrete Forgrundsviden få retten til alene at erhverve den relevante Forgrundsviden. For at sikre, at løsningen ikke bliver alt eller intet, opererer Aftalen med en licensret for de Virksomheder, der ikke får adgang til at erhverve den relevante Forgrundsviden. På denne måde sikres det, at Forgrundsviden placeres hos en Part, der kan sikre en effektiv patenteringsproces og efterfølgende håndhævelse.

Uenighed om tilknytningsspørgsmålet foreslås i Aftalen løst af en sagkyndig uafhængig tredjemand, der udpeges af Parterne i fællesskab. Der er ikke, som ved uenighed om fastsættelse af prisen for en overdraget rettighed, jf. § 9, angivet en bestemt procedure for det tilfælde, at Parterne ikke kan blive enige om, hvem den sagkyndige skal være. Det forudsættes her, at Virksomhederne kan blive enige om, hvem der skal udpeges som sagkyndig, og Virksomhederne kan på forhånd have aftalt, hvem den sagkyndige skal være, f.eks. et patentbureau, som ingen af Virksomhederne samarbejder med.

Ud over de situationer, hvor der foreligger overlappende Udnyttelsesområder, kan det også forekomme, at der er opstået et sameje om Forgrundsviden. I disse situationer er der ligesom for overlappende Udnyttelsesområder indført en model, der gør det muligt at samle Forgrundsviden hos den Virksomhed, hvor der kan identificeres flest tilknytningspunkter mellem Udnyttelsesområde og den Forgrundsviden der ellers ville være dækket af et sameje.

Parterne kan i tillæg til de i Aftalen opstillede løsninger vælge at tillægge den eller de Parter, der ikke får ejerskabet til den relevante Forgrundsviden, en høringsret i forbindelse med udarbejdelsen af patentkravene. En sådan høringsret er indarbejdet i Aftalen § 7 8.

Virksomhederne skal inden for den i § 8 angivne frist meddele den relevante Institutionen, om man ønsker at købe, respektive erhverve eksklusiv licens.

Da det ved aftale om forkøbsret eller fortrinsret er Institutionen, der afgør, om man ønsker at overdrage eksklusive rettigheder til en Virksomhed, er det som udgangspunkt også Institutionen, der fastsætter vilkårene. I praksis vil der dog ofte blive lagt op til en vilkårsforhandling uden angivelse på forhånd af særlige vilkår. Virksomheden skal meddele, om den ønsker at gøre fortrinsretten gældende inden for den af Institutionen angivne frist, og Virksomheden må vælge mellem at antage de af Institutionen stillede vilkår eller at afslå disse. Virksomheden kan dog selvsagt stille forslag om ændrede vilkår, hvilket da efter den almindelige aftaleret vil være at opfatte som et afslag kombineret med et modtilbud, som Institutionen retligt ikke har nogen forpligtelse til at forholde sig til, men som vil kunne være grundlag for en forhandling mellem Parterne. Der vil ikke af Virksomheden kunne forlanges en fastsættelse af de økonomiske vilkår gennem sag-

kyndig, uafhængig tredjemand, således som dette er tilfældet for hovedmodellerne om ubetinget rettighedsoverdragelse, jf. nærmere bemærkningerne til § 8.2.

Hvis en Virksomhed har en køberet eller ret til erhvervelse af eksklusiv licens, men ikke udnytter denne ret, kan Institutionen efter § 7.5 overdrage sin Forgrundsviden til tredjemand. Som anført ovenfor vil en sådan overdragelse til tredjemand ikke kunne have form af en eksklusiv ret, såfremt Virksomheden har meddelt Institutionen, at den ønsker at gøre brug af sin ikke eksklusive ret under § 7.2. Har Virksomheden fortrinsret til erhvervelse af en eksklusiv licens, følger det af selve denne ret, at Institutionen ikke kan tilbyde tredjemand Udnyttelsesret til den under samarbejdsprojektet udviklede Forgrundsviden før udløbet af den frist, inden for hvilken Virksomheden kan udnytte sin Fortrinsret.

Denne manual skal ikke i detaljer beskæftige sig med licensaftaler, fordi licensaftaler er af stærkt varierende indhold og længde, og ofte i sagens natur præget af det, der er licensens genstand og de særlige forhold, der gør sig gældende inden for forskellige brancher. Visse overordnede retningslinier på licensaftaler kan dog udstikkes.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 13/13

De forhold, som Parterne i en licensaftale – licensgiver og licenstag – under alle omstændigheder bør forholde sig til, er følgende:

1. Licensaftalens genstand
2. Betydningen af licenstagernes egne forbedringer af genstanden for licensen
3. Licensens karakter af eksklusiv eller ikke-eksklusiv
4. Licensens tidsmæssige udstrækning (licensperioden)
5. Licensens geografiske udstrækning
6. Licenstagernes ret til at udstede underlicenser
7. Hvem skal betale et patent og overvåge og vedligeholde dette
8. Licensafgiftens størrelse, herunder eventuelle gradueringer i forhold til licenstagernes indtægter
9. Grundlaget for beregning af licensafgift, typisk licenstagernes nettoindtægter (omsætning med fradrag af relevante produktions- og distributionsomkostninger, indirekte produktionsomkostninger m.m.), afgrænsning af den af licensafgiften omfattede genstand, når denne indgår som en del af et større produkt, fradrag for eventuel sublicenstagernes omkostninger m.m.
10. Terminer for og indhold af "statements" over licenstagernes indtægter af betydning for beregning af licensafgiften
11. Terminer for betaling af licens med specifikation af betalingen, herunder grundlaget for beregningen og eventuel modregning i erlagte forskud (erlægges et forskud, skal det særskilt angives, om dette er et beløb, i hvilket senere licensafgifter skal modregnes, eller om det har karakter af et engangsbeløb for licensens erhvervelse)
12. Retsstillingen hvis licensen krænker tredjemands rettigheder
13. Virksomhedens påtale af tredjemands krænkelser af de til Virksomheden udlicenserede rettigheder og Parternes samarbejde i denne forbindelse
14. Parternes misligholdelse af Aftalen og den ikke misligholdendes beføjelser
15. Erstatning ved en Parts skadevoldende handling eller undladelse samt morderanter ved Virksomhedens forsinkede betaling af licensafgifter

16. Institutionens ret til kontrol og revision af grundlaget for de af Virksomheden erlagte licensafgifter
17. Virksomhedens ret til at disponere i en periode efter licensaftalens ophør
18. Afgørelse af tvistigheder, lovvalg og værneting, eventuel mediation eller voldgiftbehandling

§ 7.6 vedrører den situation, at en Virksomhed ikke har udnyttet sin køberet eller ret til erhvervelse af eksklusiv licens under § 7.4 til en Institutions andel af fælles Forgrundsviden, jf. § 6.2. I et sådant tilfælde følges den almindelige regel for formuegoder, der indgår i et sameje, hvorefter der kun kan disponeres over godet af Parterne i fællesskab, se også bemærkningerne til § 6.3. Overdragelse til tredjemand af Forgrundsviden udviklet af en Institution og en Virksomhed i fællesskab kræver derfor enighed mellem Parterne.

Efter § 7.7 er det Virksomheden, der afgør, om en Opfindelse eller frembringelse, som Virksomheden har opnået eneret til i henhold til § 7.4, skal søges patentbeskyttet eller beskyttet som brugsmodel. En Institution har således ikke noget krav på, at en Virksomhed søger patentbeskyttelse af den af Institutionen skabte Forgrundsviden, men det følger af det overordnede princip om Institutionernes ret og pligt til at offentliggøre deres forskningsresultater, at en Virksomhed ikke ved selv at undlade offentliggørelse af en Institutions Forgrundsviden kan afskære Institutionen fra at offentliggøre denne.

Ligesom Virksomhederne ikke har pligt til at søge eneretsbeskyttelse af erhvervet Forgrundsviden, således har Virksomhederne heller ikke nogen pligt til aktiv anvendelse af den fra en Institution erhvervede Forgrundsviden, for hvilken der er opnået patentbeskyttelse, medmindre sådan udnyttelse følger af forholdets natur, således som tilfældet vil være, når Virksomheden har erhvervet en licensret. Har en Virksomhed købt en Institutions Forgrundsviden, gælder der derimod ikke nogen udnyttelsespligt for Virksomheden, medmindre Institutionen har stillet som betingelse, at der sker en aktiv kommerciel udnyttelse af den solgte Forgrundsviden, hvilken betingelse kan stilles dels i en forkøbsretssituation, dels i tilfælde af en egentlig køberet, hvis der som betalingsvilkår indgår en såkaldt ”windfall klausul”, jf. bemærkningerne til § 9.2. Efter ”forskerpatentloven” har en Institution over for de medarbejdere, fra hvem Institutionen har overtaget retten til patenterbare opfindelser m.v., pligt til at nyttiggøre Opfindelsen gennem indtægter ved overdragelse til tredjemand. Der er derimod efter loven ikke noget krav om, at tredjemand selv skal søge at opnå indtjening gennem den erhvervede Forgrundsviden. En Virksomhed kan således nyttiggøre et patent ved alene at benytte patentet til at afholde andre fra at operere i det område, der er patenteret. Dette kan betegnes som defensiv anvendelse af et patent. Bruger en Virksomhed således et patent på en Opfindelse købt af en Institution som ”defensivt patent”, vil dette være lovligt.

Er der intet anført i Aftalen om dette, kan en Virksomhed anvende de erhvervede rettigheder defensivt og dermed udelukke andre virksomheder fra at komme ind på et givent område. Det vil i øvrigt ofte kunne være vanskeligt at præcisere indholdet af en eventuel udnyttelsespligt. Såfremt sådan pligt til udnyttelse måtte være præciseret i Aftalen, kan en sanktion i tilfælde af Virksomhedens tilsidesæt-

telse af pligten være tilbagegang af rettighederne til Institutionen, eller betaling af et vist minimumsbeløb.

§ 7.8 fastsætter en pligt for den Virksomhed, som i konkurrence med en anden Virksomhed har købt Institutionens Forgrundsviden, jf. § 6.3, til at søge det købte patentbeskyttet. Virksomhedens frihed i så henseende overfor Institutionen gælder ikke i forhold til den anden Virksomhed, som efter § 6.4 har krav på at få en eksklusiv licens, og som derfor også skal gives adgang til at udtale sig om formuleringen af patentansøgningen.

§ 7.9 cementerer det ovenfor beskrevne hensyn til Institutionernes videre forskning, at Forgrundsviden fra Projektet erhvervet som en eneret af en Virksomhed ikke afskærer en Institution fra at lade den overdragne Forgrundsviden indgå i den videre forskning efter projektsamarbejdets ophør. Det er et samfundsønske, at Forgrundsviden udviklet af en Institution under et projektsamarbejde med en Virksomhed så vidt muligt skal udnyttes kommercielt af Virksomheden, men det er samtidig et samfundsønske, at en rettighedsoverdragelse ikke må påvirke Institutionens videre forskning negativt.

§ 7.9 er meget bredt formuleret, og der vil således kunne opstå fortolkningstvivl om, hvad der nærmere ligger i, at "Institutionens videre forskning efter Projektsamarbejdets ophør" ikke må afskæres af rettighedsoverdragelsen til Virksomheden. Det er klart, at Institutionen har en pligt til at opføre sig ordentligt og loyalt over for den Virksomhed, som har erhvervet eneret til Forgrundsviden skabt af Institutionen, men det kan være vanskeligt at afgøre, hvad denne pligt nærmere går ud på, og hvor lang tid den skal gælde. Uenighed om grænserne for Institutionens handlefrihed i det konkrete tilfælde må i sidste instans afgøres af domstolene.

§ 8 – Rapportering om Opfindelser

§ 8.1 har til formål at sikre, at opfindelser og frembringelser gjort under samarbejdet bliver indberettet til Parterne og Styregruppen. "Parterne" betyder i denne sammenhæng de personer hos hver af Parterne, der i henhold til § 19.1 kan modtage meddelelse vedrørende Aftalen. Styregruppen skal orienteres på grund af Styregruppens overordnede ansvar for Projektet, men Projektledelsen vil selvsagt også blive orienteret, fordi Projektledelsen vil have den umiddelbare kompetence til at vurdere Opfindelsen/frembringelsen.

Kravet til underretningspligt er, at Opfinderen/frembringeren mener, at der vil kunne opnås beskyttelse som patent eller brugsmodel. Da der er tale om en som udgangspunkt subjektiv opfattelse, kan der ikke gives nogen præcis indikation af, hvornår underretning i henhold til § 8.1 skal ske, men det kan vejledende anføres, at Opfinderen/frembringeren bør give meddelelse om det, der er skabt, når en eneretsbeskyttelse anses for mulig, og ikke først når beskyttelse anses for sandsynlig, højst sandsynlig eller sikker. Underretningspligten gælder primært for Institutionernes medarbejdere, men kan også gælde for Virksomhedernes medarbejdere, når der foreligger en fælles Opfindelse.

Underretningen har den retsvirkning, at Virksomhederne inden for en af Parterne aftalt frist skal meddele, om Virksomhederne ønsker at gøre brug af deres rettigheder i henhold til § 7.2, eller – hvis det er aftalt, at Virksomhederne har en ubetinget ret til at købe eller til at erhverve en eksklusiv licens – Virksomhedernes rettigheder i henhold til § 7.4. Overholder en Virksomhed ikke den aftalte frist, bortfalder Virksomhedens særlige rettigheder som følge af samarbejdet, og Institutionen kan da overdrage sin Forgrundsviden til tredjemand, jf. § 7.5.

§ 9 – Vederlaget for overdragelse af rettigheder

§ 9 indeholder reglerne om fastsættelse af vederlaget for de rettigheder, som en Virksomhed erhverver i henhold til § 7. Fastsættelse af markedsværdien af patenter, brugsmodeller og tilsvarende Forgrundsviden, vil som regel være vanskelig at foretage. Værdiansættelsen har derfor mange gange givet anledning til uenighed mellem den, der overdrager, og den, der erhverver rettighederne. Dette er ikke overraskende, fordi uenigheden afspejler den uenighed, der ofte vil ligge mellem en sælger og en køber om varens værdi, men immaterialretsområdet er dog særligt kompliceret, fordi der normalt indgår flere usikkerhedsfaktorer end ved prisfastsættelsen af materielle goder.

Immaterielle rettigheder (Intellectual Property Rights – IPR) udgør generelt en stigende del af industrielle virksomheders aktiver. Værdien af immaterielle rettigheder vurderes ved virksomhedsoverdragelser ofte ved hjælp af økonomiske værktøjer, der inddrager

- historiske data så som afholdte udviklingsomkostninger
- allerede oppebåret afkast af aktivet
- forventninger til fremtiden med inddragelse af eksempelvis forventet omsætning og nettoindtjening ud fra aktivets alder
- det ønskede udbytte (forrentning) af investeringen udtrykt gennem multipler af omsætning / nettoindtjening
- ”discounted cash flow” hvor der sker en tilbagediskontering til nutids-kroner af de pengestrømme, der udspringer af forventet indtjening
- af særlige brancheforhold
- aktivets styrke og svagheder i den nuværende og i fremtiden forventede konkurrencesituation osv.

Sådanne modeller for fastsættelse af værdien af et immaterielt aktiv kan i nogen udstrækning inddrages under forhandlinger om en Virksomheds betaling for den Forgrundsviden, der er skabt af en Institution under et forskningssamarbejde, men ofte vil modellerne kun finde begrænset anvendelse. Dette skyldes først og fremmest, at der normalt vil gå lang tid mellem Virksomhedens erhvervelse af eneretten til en Opfindelse skabt under et forskningssamarbejde og den kommercielle udnyttelse – hvis kommerciel udnyttelse overhovedet bliver en realitet.

Parterne kan nogenlunde præcist opgøre Institutionens og Virksomhedens konkrete bidrag til Projektet. Værdien af den Baggrundsviden, som en Institution og en Virksomhederne har lagt ind i Projektet, kan det derimod være vanskeligt at vurdere. Endvidere vil Parterne på det tidlige stadium meget vanskeligt kunne

vurdere Opfindelsens kommercielle potentiale i forhold til andre produkter på markedet, hvornår Opfindelsen i givet fald vil kunne markedsføres, hvilke prisforhold der vil gælde på et fremtidigt marked, eller hvor mange omkostninger Virksomheden må afholde for at bringe Opfindelsen fra det første idéniveau frem til tidspunktet for det første salg. Problemerne med prisfastsættelsen bliver i sagens natur endnu større, hvis værdien af en af Institutionen under forskningssamarbejdet skabt patenterbar Opfindelse skal sættes allerede ved indgåelsen af Aftalen om samfinansieret forskning, altså før Opfindelsen bliver skabt. Institutionen skal samtidig være opmærksom på princippet i Budgetvejledningen, jf. pkt. 4.7 i notat om ”Regler for samarbejds- og rettighedsaftaler mellem offentlige forskningsinstitutioner og private virksomheder”, hvorefter en forskningsinstitution skal sikre sig fuld omkostningsdækning ved salg af varer og ydelser. Sikkerhed for sådan fuld omkostningsdækning kan det være vanskeligt for Institutionen at opnå, hvis værdien af en patenterbar Opfindelse sættes ved aftalens indgåelse, men da den pris, som Virksomheden skal betale for en immateriel rettighed, blot er en del af et samfinansieret forskningsprojekt, må den vurdering af rettighedens værdi, som Institutionen foretager sammen med Virksomheden, antages at hvile på Institutionens faglige skøn over, hvilken del af Institutionens bidrag til Projektet i henhold til budgettet der kan allokeres til rettigheden.

Med en sådan usikkerhed om værdien af en af en Institution gjort Opfindelse under et forskningssamarbejde er det forståeligt, at Parternes udspil kan være meget forskellige. Institutionen vil være tilbøjelig til at se et stort potentiale i Opfindelsen og dermed en stor økonomisk værdi for Virksomheden, mens Virksomhedens udspil vil hvile på en mere forsigtig økonomisk betragtning på grund af de teknologiske og kommercielle risici, der er knyttet til erhvervelsen af det immaterielle aktiv. Som beskrevet nedenfor kan man klausulere Aftalen således, at den oprindeligt fastsatte pris på visse vilkår og til visse tider vil kunne reguleres, hvilket vil kunne afbøde en eventuel frygt hos Institutionen for at ”sælge for billigt”, men sådanne klausuler vil ikke altid være mulige, bl.a. på grund af en uvilje hos Virksomhederne mod sådanne latente, forpligtelser. Virksomhederne kan således være tvunget til at opbygge hensættelser til sådanne forpligtelser.

I konsekvens af de særlige vanskeligheder ved værdifastsættelsen af immaterielle aktiver skabt under et forskningssamarbejde og de store variationer, der kan forekomme fra sag til sag, og dermed umuligheden af at angive en fælles standard eller nogle få standarder i en modelaftale, indeholder modelaftalen nogle få teksteksempler inspireret af klausuler fra den eksisterende aftalepraksis.

§ 9.1 vedrører vederlaget for en Virksomheds ikke-eksklusive udnyttelse af en af en Institution under forskningssamarbejdet skabt Opfindelse, jf. § 7.2. Som anført i bemærkningerne til § 7.2 vil en ikke-eksklusiv udnyttelsesret formentlig kun sjældent være af interesse for Virksomhederne, men udnytter en Virksomhed denne mulighed, vil en på forhånd angivet pris være at foretrække, fordi værdien af en ikke-eksklusiv ret vil være endnu vanskeligere at udfinde på et objektivi grundlag end værdien af en eksklusiv ret. Der er derfor kun angivet et begrænset alternativ om en efterfølgende aftale mellem Virksomheden og Institutionen, idet værdien naturligvis kan fastsættes efterfølgende af Virksomheden og Institutionen, hvorimod værdiansættelse gennem sagkyndig tredjemand næppe er en realistisk mulighed.

§ 9.2 angår Virksomhedernes ubetingede rettighedserhvervelse i form af en køberet eller ret til erhvervelse af en eksklusiv licens, jf. § 7.4 og angiver vederlaget eller – i den alternative formulering – proceduren for vederlagets fastsættelse for rettighedserhvervelse i henhold til § 7.4.

For så vidt angår den alternative formulering forudsættes det, at Virksomheden og Institutionen enten selv aftaler prisen efter forhandling eller får denne afgjort bindende gennem sagkyndig tredjemand. Der foreligger andre muligheder for udpegning af en eller eventuelt flere sagkyndige, idet sagkyndige udpeget af de organisationer, som Virksomheden og Institutionen tilhører, kan have meget forskellige udgangspunkter på samme måde som henholdsvis Virksomheden og Institutionen. En anden mulighed kunne derfor være, at den sagkyndige skal være en statsautoriseret revisor udpeget af Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, der fastsætter prisen efter høring af Virksomheden og Institutionen, undersøgelse af de konkrete brancheforhold samt udtalelser fra relevante organisationer. Det afgørende er, at Virksomheden og Institutionen har tillid til fremgangsmåden, fordi værdifastsættelsen er endelig. Fremgangsmåden skal samtidig sikre, at der rent faktisk sker en værdiansættelse, idet Virksomhedens ubetingede ret til at erhverve den af Institutionen skabte Forgrundsviden ellers ville kunne gøres illusorisk.

Er der ikke aftalt andet, vil det være normen, at udgifterne ved foretagelse af sagkyndig vurdering deles ligeligt mellem Virksomheden og Institutionen.

Særligt hvad angår en bestemmelse om ret til at erhverve en eksklusiv licens skal det bemærkes, at det i § 7.4 skal være angivet, om licensretten er tidsmæssigt og geografisk begrænset, hvilket kan influere på størrelsen af den royalty, der skal betales i henhold til § 9.2.

Fastsættelse af en købesum én gang for alle på et ofte ganske usikkert grundlag kan for Institutionerne være ledsaget af et ønske om muligheden for en senere regulering, såfremt vederlagsfastsættelsen måtte vise sig at ligge betydeligt under den værdi af det immaterielle aktiv, der senere kan konstateres. En sådan ”windfall-klausul” ses i praksis, særligt hvor der er tale om et længerevarende samarbejde om flere forskellige projekter. Da anvendelsen af windfall-klausuler varierer stærkt fra branche til branche, er der ikke indsat en windfall-klausul som standard i Aftalen. I forbindelse med overvejelser om anvendelse af windfall-klausuler, skal Virksomhederne nøje overveje om eksistensen af disse klausuler vil medføre forpligtelser til etablere hensættelser i Virksomhedens regnskab.

Formuleringen af en windfall-klausul vil afhænge af omstændighederne, som f.eks. samarbejdets karakter og omfang, samarbejdspartnerne og branche specifikke forhold. En windfall-klausul bør dog indeholde:

- Hvor ofte og hvornår kan Institutionen forlange en status på kommercialisering af Opfindelsen fra virksomheden. Kan f.eks. være 5 år efter, eller 4 år og 8 år efter at Virksomheden har erhvervet Opfindelsen
- Hvad skal statusopgørelsen inkludere, og hvilke omkostninger kan Virksomheden trække fra evt. indtægter når nettoindtjeningen gøres op

- Fremgangsmåden til afgørelse af, om der skal ske en regulering af vederlaget
- Hvorledes skal en regulering af vederlaget beregnes? Et fast beløb eller som en procentsats af nettoindtjening i X antal år
- Tidsfrister
- Hvem skal afgøre eventuelle tvister vedrørende regulering af vederlaget. Afhængig af branchen, kan det være statsautoriserede revisorer eller sagkyndige udpeget af de organisationer, som Virksomheden og Institutionen tilhører.

En formulering kunne være følgende:

"I perioden fra 1. april til 30. juni i det [x. år] efter en Virksomheds køb af en af en Institution skabt Opfindelse eller en Institutions andel af en fælles Opfindelse, jf. §§ 7.4 og 9.2, kan Institutionen ved meddelelse i overensstemmelse med § 19 anmode Virksomheden om en statusopgørelse med hensyn til kommercialisering af den erhvervede Opfindelse ("Status"). Status skal indeholde en opgørelse af den del af Virksomhedens nettoindtjening på de relevante produkter som kan relateres direkte til Opfindelsen. Nettoindtjeningen beregnes som Virksomhedens nettoomsætning ved kommerciel udnyttelse af Opfindelsen i perioden fra købet og indtil statutidspunktet efter fradrag for alle direkte eller indirekte omkostninger, herunder omkostninger i forbindelse med patentbeskyttelse, udvikling, afprøvning, produktion, afskrivninger markedsføring og distribution. Virksomhedens Status skal være Institutionen i hænde senest tre måneder efter modtagelsen af Institutionens anmodning. Hvis Institutionen kan begrunde, at den oprindelige købesum ikke er rimelig i forhold til Virksomhedens nettoindtjening på statutidspunktet, kan Institutionen fremsætte en begrundet skriftlig anmodning til Virksomheden om regulering heraf i overensstemmelse med § 19. Institutionens anmodning skal være Virksomheden i hænde senest 2 måneder efter modtagelsen af Virksomhedens Status. Såfremt Parterne ikke kan blive enige om en regulering af vederlaget senest 6 måneder efter, at Institutionen har fremsat sin anmodning om regulering, kan Institutionen kræve spørgsmålet om regulering og reguleringens omfang afgjort af en eller flere uafhængige sagkyndige. De sagkyndige udpeges af Foreningen af Statsautoriserede Revisorer [alternativ: Virksomheden og Institutionen udpeger hver en sagkyndig fra de organisationer, som henholdsvis Virksomheden og Institutionen tilhører, og disse udpeger en opmand] [alternativ til begge: Tvisten om regulering af vederlaget afgøres ved voldgift i henhold til Aftalens § 21] Fordeling af omkostningerne ved afgørelsen af reguleringen fordeles mellem Virksomheden og Institutionen af de uafhængige sagkyndige."

Der gøres opmærksom på, at ovennævnte windfall-klausul ikke er hensigtsmæssig, hvis Opfindelsen f.eks. angår metoder og processer.

§ 9.3 vedrører edb-programmer, der er undergivet eneretsbeskyttelse i henhold til ophavsretsloven, jf. § 7.3, og ikke indgår som led i en teknisk Opfindelse, hvorved edb-programmer vil kunne blive en del af et patentbeskyttet produkt, jf. § 7.2. Vederlaget er fastsat som et éngangsvederlag, men en licens vil også kunne komme på tale. I øvrigt henvises til bemærkningerne ovenfor til § 7.3.

§ 10 – Udstyr

§ 10.1 fastslår, at Udstyr i bredeste forstand stillet til rådighed af en Part til brug for Projektet forbliver Partens ejendom og kun må anvendes i forbindelse med Projektet. Udstyret skal tilbageleveres efter Aftalens ophør.

Udstyr kan være en del af den Baggrundsviden, som en Part stiller til rådighed for Projektet. Udstyr kan således være omfattet af bestemmelsen i § 6.6 om benyttelse af Baggrundsviden til gennemførelse af Projektet og § 12 om en Parts pligt til at hemmeligholde Baggrundsviden modtaget fra den anden Part.

Udstyr kan endvidere være en del af den Forgrundsviden, som en Part genererer under Projektet og stiller til rådighed for den anden Part. Sådant Udstyr vil være omfattet af reglerne om Forgrundsviden, herunder særligt bestemmelsen i § 13 om offentliggørelse.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

§ 11 - Overdragelse

Side 20/20

Bestemmelsen i § 11 svarer for så vidt angår pligterne, der udspringer af aftalen, til den almindelige regel i kontraktsretten, hvorefter en Part ikke kan overdrage sine pligter til tredjemand uden den anden Parts samtykke. Derudover afskærer § 11 imidlertid også overdragelse af rettigheder, medmindre der foreligger en af de særlige undtagelser. En sådan bestemmelse er hensigtsmæssig i et samfinansieret forskningsprojekt, hvor det må antages at være en typeforudsætning, at rettigheder og pligter ikke separeres.

§ 11.1 angiver undtagelserne fra hovedreglen om, at Parternes rettigheder og pligter ikke kan overdrages til tredjemand, idet sådan overdragelse uanset hovedreglen tillades i de særlige tilfælde, hvor overdragelsen sker som led i en samlet overdragelse af ikke alene den konkrete aftale, men også alle andre aftaler relateret til Parten. For så vidt angår Institutionerne kan dette komme på tale i forbindelse med struktur- eller kompetenceomlægninger inden for den offentlige sektor, og for så vidt angår Virksomhederne i tilfælde af samlet overdragelse af en Virksomheds aktiver og passiver til tredjemand som led i en virksomhedsoverdragelse. For god ordens skyld og for at undgå fortolkningstvivl er fusion, spaltning eller overdragelse af aktier/anpartar i Virksomheden medtaget.

Det fremgår endelig af § 11.1, at det er en forudsætning for overdragelsen, at ”Parternes ydelser efter Aftalen ikke påvirkes heraf”, hvilket direkte henviser til Parternes materielle ydelser, men tillige pålægger den nye formelle kontraktspart alle de pligter, der følger af Aftalen, f.eks. pligten til hemmeligholdelse af Baggrundsviden, pligten til tilbagelevering af Udstyr, Virksomhedens pligt til at respektere Institutionens offentliggørelse af Forgrundsviden m.v.

Anerkendelse af Virksomhedens overdragelse af sine rettigheder og pligter efter Aftalen vil for Institutionerne være undergivet den typeforudsætning, at den nye aftalepart driver lovlig virksomhed.

§ 12 – Hemmeligholdelse

§ 12 om hemmeligholdelse skal ses i sammenhæng med § 13 om offentliggørelse. Det man har pligt til at hemmeligholde, må i sagens natur ikke offentliggøres, og det, man ikke må offentliggøre, skal i sagens natur hemmeligholdes. Disse modsætninger genfindes på lovgivningsplanet i forvaltningslovens bestemmelser om tavshedspligt og bestemmelserne om offentliggørelse i lov om offentlighed i forvaltningen.

§ 12.1 fastslår en Parts pligt til at hemmeligholde Baggrundsviden, som Parten modtager fra de andre Parter i forbindelse med Projektet. Da en Part efter § 13 kun er berettiget til at offentliggøre sin egen Forgrundsviden, er der reelt en pligt til at hemmeligholde de andre Parter Forgrundsviden. Den i kontraktspraksis almindelige opsplitning mellem en bestemmelse om tavshedspligt for så vidt angår Baggrundsviden og en bestemmelse om offentliggørelse af egen og fælles Forgrundsviden med det heri modsætningsvis liggende forbud mod offentliggørelse af den anden Parts Forgrundsviden er således fastholdt.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Baggrundsviden, som en Part modtager fra de andre Parter i form af knowhow eller anden ikke offentliggjort viden, herunder Udstyr, der stilles til rådighed for Projektet, jf. § 10, må af den modtagende Part udelukkende anvendes til gennemførelse af Projektet. Kun de personer, der deltager i Projektet, jf. Aftalens § 5 og bilag 1, må få adgang til sådan Baggrundsviden, der ikke må videregives til andre eller udnyttes kommercielt uden om Projektet, jf. § 6.6.

Side 21/21

Pligten til at hemmeligholde de andre Parter Baggrundsviden gælder umiddelbart og forudsætter ikke, at den Part, der stiller Baggrundsviden til rådighed for Projektet, særligt gør opmærksom på, at den pågældende viden er undergivet tavshedspligt. Ved selve kontraktens indgåelse har Parterne således markeret, at deres Baggrundsviden ikke må offentliggøres af de andre Parter, hvilket har betydning i relation til det offentligretlige regelsæt. Efter lov om offentlighed i forvaltningen gælder der undtagelser fra den almindelige ret for offentligheden til at få aktindsigt i dokumenter, der er indgået til eller oprettet som led i administrativ sagsbehandling. Det drejer sig bl.a. om grundmaterialet i videnskabelige undersøgelser og tekniske og forretningsmæssige oplysninger, som er af væsentlig økonomisk betydning for private parter. Aktindsigten kan endvidere begrænses i det omfang, det er nødvendigt til beskyttelse af væsentlige hensyn, herunder hensyn til det offentlige økonomiske interesser og forretningsvirksomhed samt private og offentlige interesser, hvor hemmeligholdelse efter forholdets karakter er nødvendig. Forvaltningsloven har bestemmelser af samme karakter, idet personer med virke inden for den offentlige forvaltning har tavshedspligt, ”når en oplysning ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som fortrolig, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser”. Som eksempler på sådanne hensyn nævnes det offentlige økonomiske interesser og forretningsvirksomhed samt privates interesse i at beskytte personlige, tekniske eller forretningsmæssige oplysninger eller økonomiske forhold.

Selv om det principielt er således, at der altid skal foretages en konkret afvejning af, om der er tilstrækkelige grunde til, at en begæring om aktindsigt kan afvises,

eller om en person ansat i det offentlige er undergivet tavshedspligt, anses det for udelukket, at pligten til hemmeligholdelse i henhold til § 12.1 kan tilsidesættes efter de offentligretlige regler. Gives der således aktindsigt i materiale, der hører under Baggrundsviden, som en Virksomhed har stillet til rådighed for Projektet, vil dette utvivlsomt være en misligholdelse af Aftalen, hvilket i sig selv kan siges at være en yderligere begrundelse for ikke at offentliggøre Baggrundsviden modtaget fra en Virksomhed som led i et fælles forskningsprojekt. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne i afsnit 5 i Regelgrundlaget for samarbejds- og rettighedsaftaler mellem offentlige forskningsinstitutioner og private virksomheder.

§ 12.2 præciserer, at hemmeligholdelsespligten er gældende for enhver, der er ansat i eller har tilknytning til en Part, som får kendskab til den anden Parts Baggrundsviden. Den pågældende personkreds vil naturligvis i første række være de personer, der deltager i Projektet, men kan efter omstændighederne også være andre personer, som mere tilfældigt får kendskab til hemmelig Baggrundsviden. For offentlige forskningsinstitutioner, der har tradition for fri udveksling af indhøstede erfaringer, stiller pligten til at hemmeligholde Baggrundsviden modtaget fra en Virksomhed, der deltager i et samarbejdsprojekt, krav om særlig forsigtighed og omtanke hos dem, der arbejder med Projektet.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 22/22

§ 12.3 angiver i overensstemmelse med almindelig praksis ved afgivelse af fortrolighedserklæringer forskellige eksempler på viden, der ikke kan betragtes som hemmelig og derfor ikke er omfattet af § 12.1 og 2. Eksemplerne i § 12.3 kan ikke betragtes som undtagelser fra en hovedregel om hemmeligholdelse af Baggrundsviden, men er blot eksempler på viden, som på forskellig måde er kommet i det offentlige rum og derfor i sagens natur ikke kan betragtes som fortrolig.

Efter § 12.4 har den Part, der påberåber sig en af bestemmelserne i § 12.3, bevisbyrden for, at der foreligger en grund til at fravige hovedreglen om pligt til hemmeligholdelse.

§ 12.5 opererer med alternative løsninger på den tidsmæssige udstrækning af hemmeligholdelsespligten. Enten kan hemmeligholdelsespligten være tidsubegrænset, eller pligten kan bestå i et antal år efter Projektets afslutning.

§ 13 - Offentliggørelse

Som nævnt i denne manuals indledning hviler Aftalen på en afvejning af to hovedhensyn, nemlig dels samfundets interesse i, at forskningsresultater kan kommercialiseres og dermed skabe værdier for samfundet, dels samfundets interesse i en fri og uafhængig forskning i de offentlige forskningsinstitutioner, hvis kvalitet vises gennem forskernes publicering af deres resultater.

En Institution har ret og pligt til at offentliggøre den Forgrundsviden, som Institutionens medarbejdere har skabt under et samarbejdsprojekt med en eller flere private Virksomheder, og der gælder ingen undtagelser fra denne regel, bortset fra den mindre udskydelse af offentliggørelsen, som kan ske med hjemmel i § 13.2. Virksomhederne må gøre sig klart forud for etablering af et projektsamar-

bejde med offentlige Institutioner, at den af Institutionernes medarbejdere skabte Forgrundsviden ikke kan hemmeligholdes, og en Virksomhed kan ikke forhindre offentliggørelse ved at købe en af en Institutions medarbejdere gjort Opfindelse og derefter undlade gennem patentering at offentliggøre denne, jf. § 7.9, sidste punktum.

§ 13.1 indeholder en særregel om, at en Part, hvilket normalt vil sige en Institution, kan offentliggøre fælles Forgrundsviden, uanset at en eller flere af de andre Parter ikke ønsker at deltage i offentliggørelsen. Dette er en undtagelse fra reglen om, at en Part ikke kan offentliggøre de andre Parter Forgrundsviden. Denne undtagelse anses for nødvendig, fordi en Part i modsat fald i praksis ville blive afskåret fra at offentliggøre sin andel af fælles Forgrundsviden.

§ 13.2 fastsætter en pligt for en Part til at orientere de andre Parter om en påtænkt offentliggørelse med angivelse af tidspunkt for offentliggørelsen og den tekst og yderligere materiale, f.eks. billeder, grafer m.v., der ønskes offentliggjort. Da offentliggørelse af en Opfindelse før indgivelse af ansøgning om patent vil forhindre patentering, som forudsætter, at den idé, der søges eneret til, ikke er kommet i det offentlige rum, kan hver af de modtagende Parter, det vil i praksis sige Virksomhederne, kræve offentliggørelsen udskudt i op til 4 måneder fra modtagelsen af orienteringen om den påtænkte offentliggørelse, såfremt den der begærer udskydelsen ”godtgør”, at udskydelsen har betydning for Partens mulighed for at opnå immateriel beskyttelse af den viden, der ønskes offentliggjort. Ordet ”godtgør” viser, at man ikke kan forlange udskydelse uden begrundelse, men omvendt stilles der ikke store krav til ”godtgørelsen”, idet den blotte henvisning til, at offentliggørelsen vil forhindre en patentering, som en Virksomhed overvejer at foretage, er tilstrækkelig.

§ 13.3 bestemmer, at offentliggørelse af viden altid skal ske med respekt af pligten til hemmeligholdelse i § 12, hvilken pligt også ville gælde uden § 13.3, som derfor nærmest er af pædagogisk karakter med en understregning af sammenhængen mellem reglerne om ret til offentliggørelse og reglerne om pligt til hemmeligholdelse.

§ 14 – Misligholdelse

I tilfælde af en Parts væsentlige misligholdelse kan de andre Parter hæve Aftalen over for den misligholdende Part jf. § 14.1. Misligholdelse flere gange kan blive betragtet som væsentlig, selv om den enkelte misligholdelse ikke er væsentlig. Den misligholdende Part gives en mulighed for at rette for sig og hindre Aftalens ophævelse ved at bringe det forhold, der konstituerer misligholdelsen, til ophør. Fristen for dette er i Aftalen ikke angivet, men fristen vil i almindelighed være kort og næppe meget over 10-14 dage. Det er i Aftalen præciseret, at en Parts fjernelse af et medlem af projektledelsen uden den anden Parts samtykke, anses for misligholdelse, medmindre det drejer sig om en sagligt begrundet opsigelse, jf. § 5.3.

Reglen om misligholdelse bør sammenholdes med reglen i § 3.2, hvorefter en Parts budgetoverskridelse, der ikke skyldes Partens fejl eller forsømmelser, ikke

umiddelbart udløser misligholdelsesbeføjelser for de andre Parter, idet alle Parter i almindelighed vil have større interesse i at finde en løsning på de økonomiske problemer med henblik på at få Projektet gennemført end at opgive dette som følge af en Parts manglende evne til at overholde budgettet.

§ 14.2 indeholder den almindeligt kendte regel i kontraktsretten, hvorefter en Parts manglende opfyldelse af kontrakten som følge af force majeure ikke anses for misligholdelse. Fortsætter de særlige forhold, som forhindrer kontraktens opfyldelse, er der dog et hensyn at tage til de andre Parter, som da efter en i kontrakten fastsat periode, som Parterne definerer som væsentlig forsinkelse, kan opsige Aftalen.

§ 14.3 angiver, at de Parter, der hæver Aftalen som følge af misligholdelse, kan kræve deres tab erstattet efter bestemmelserne i § 15, hvorved det understreges, at misligholdelsen kun udløser et erstatningskrav, såfremt der foreligger et ansvarsgrundlag efter § 15. § 14.3 fastslår endvidere, at en ophævelse af Aftalen over for en Institution som følge af dennes misligholdelse ikke afskærer Virksomhederne fra at gøre deres rettigheder i henhold til § 7 gældende. Henvísningen til § 7 betyder, at reglerne om køberet m.v. for Virksomhederne med dertil knyttet betalingspligt, jf. § 9, er gældende, også i den situation, hvor der foreligger misligholdelse fra en Institutions side. Disse regler skal selvsagt også følges, hvor Aftalen opsiges som følge af væsentlig forsinkelse fra en Institutions side grundet force majeure.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 24/24

Hvis en aftale om samfinansieret forskning kun har to Parter, bortfalder Aftalen i sagens natur, hvis den ene Part hæver Aftalen på grund af den anden Parts misligholdelse. Er Aftalen om samfinansieret forskning derimod indgået mellem flere end to Parter, opstår spørgsmålet om den indbyrdes retsstilling mellem de Parter, der har hævet Aftalen over for en misligholdende Part. Hele Aftalen bortfalder jo ikke nødvendigvis, blot fordi en enkelt Part udtræder som følge af misligholdelse, se herved også bestemmelserne om udtræden i § 21.3, 4 og 5.

Da det ikke på forhånd er muligt at angive, hvilken betydning en Parts udtræden af Projektet som følge af misligholdelse har for en ikke misligholdende Part, må den almindelige regel utvivlsomt være, at hver af de ikke misligholdende Parter kan vælge også at udtræde, uden at dette betragtes som misligholdelse. Da Aftalen kun kan hæves over for en Part på grund af dennes misligholdelse, såfremt der er enighed herom mellem de andre Parter, er det videre i § 14.4 bestemt, at en Part, der har stemt for at gøre misligholdelse gældende, men ikke har kunnet opnå tilslutning fra alle de andre Parter hertil, kan vælge at udtræde. En sådan udtræden vil ikke være en misligholdelse af Aftalen, men fortsætter samarbejdsprojektet med et reduceret antal Parter, vil den udtrædende ikke kunne gøre sine rettigheder efter § 6.4 og § 7.4 gældende. Der er her et særligt hensyn til de fortsættende Parter.

Det er Styregruppen, der indstiller til Parterne, om en Aftale skal hæves over for en misligholdende Part, og beslutning om at hæve Aftalen over for den misligholdende kræver enstemmighed mellem de andre Parter. Styregruppen vil i denne forbindelse kunne indstille, at en ny Part indtræder i Projektsamarbejdet i stedet for den misligholdende, jf. § 21.1, hvorefter indtræden af en ny Part kræver en-

stemmighed mellem Parterne, og Parterne må samtidig under overvejelserne om, hvorvidt Aftalen skal hæves over for en misligholdende Part, gøre sig klart, om de herefter selv ønsker at fortsætte projektsamarbejdet, jf. nærmere bestemmelserne i § 14.4.

§ 15 – Erstatningsansvar

§ 15.1 fastslår, at en Parts deltagelse i et samarbejdsprojekt ikke påfører Parten noget ansvar for, at Projektet fører til et bestemt resultat. Aftalen vedrører samarbejde om et forskningsprojekt, hvor Parterne meget vel kan have forhåbninger om et bestemt resultat af Projektet, men ikke på forhånd kan vide, om man når dette. Det afgørende er, om Parterne i deres forskningssamarbejde udviser den adfærd, som kan forventes, jf. § 15.2, og redelig forskning er netop karakteriseret ved, at der anvendes en videnskabeligt anerkendt metode uden sikkerhed for et bestemt resultat af forskningen. Det modsatte ville kunne være ensbetydende med videnskabelig uredelighed og ville være et indgreb i Parternes integritet og uafhængighed.

§ 15.2 angiver den målestok for adfærd, som kan forventes af Parterne i forskningssamarbejdet. Man skal handle ud fra det, der kan anses for god skik ved videnskabelig forskning. Da denne ”bonus pater-målestok” er omgærdet af nogen usikkerhed, er det bestemt, at erstatningspligt kun indtræder ved groft uagtsomme eller forsætlige tilsidesættelse af en Parts pligter efter Aftalen. Det skal være meget klart, at normer for god videnskabelig adfærd er tilsidesat, før erstatningspligt kan komme på tale. Dette gælder selve kvaliteten af en Parts ydelse, men gælder også ansvaret for ikke-overholdelse af leveringsterminer, hvor dog selve længden af en forsinkelse kan føre til, at Partens adfærd bedømmes som groft uagtsom.

§ 15.3 vedrører dels Parternes arbejdsgiveransvar for deres medarbejders skadegørende handlinger og undladelser, dels Parternes produktansvar. Der henvises til ”dansk rets almindelige regler”, hvilket betyder ansvar for uagtsomhed og forsæt. Bestemmelsen vedrører erstatningsansvar ud over det ansvar, der er knyttet til selve forskningsprojektets gennemførelse, hvilket ansvar er omfattet af § 15.2. Det kunne eksempelvis dreje sig om skader på Udstyr leveret af Virksomheden på grund af Institutionens medarbejders skadegørende handlinger eller undladelser. Over for tredjemand vil produktansvaret påhvile den Virksomhed, der markedsfører det farlige produkt, og ansvarsgrundlaget vil følge lovgivning og domspraksis i det land, hvor skaden sker. Maksimeringen af erstatningsbeløbet i § 15.7 er ikke bindende for tredjemand. Da der er tale om et produkt, som Virksomheden sælger til tredjemand, og som Institutionerne ikke har nogen indflydelse på, betinger Institutionerne sig at kunne gøre regres for hele erstatningsbeløbet, som en Institution måtte komme til at udrede, fordi skadelidte vælger at anlægge sag mod Institutionen i stedet for mod Virksomheden.

§ 15.4 indeholder den i kontraktsretten almindelige regel om ansvarsfrihed i tilfælde af, at en Parts manglende opfyldelse af Aftalen hindres af ekstraordinære begivenheder, der ved kontraktens indgåelse ikke burde have været forudset, f.eks. brand. Se i øvrigt bemærkningerne til § 14.2 om udelukkelse af hævebeføjelse som følge af force majeure.

Ifølge § 15.5 er Parternes erstatningspligt undergivet visse begrænsninger, der nærmere er angivet i § 15.6 og 7. Disse begrænsninger gælder dog ikke groft uagtsomme eller forsætlige handlinger eller undladelser. § 15.6 indskrænker erstatningspligten til kun at omfatte direkte skader, ikke følgeskader. Denne begrænsning af erstatningspligten gælder dog ikke ved en Parts tilsidesættelse af pligten til hemmeligholdelse, jf. § 13, fordi en tilsidesættelse af denne pligt anses for at være særligt graverende.

§ 15.7 fastsætter en maksimering af det erstatningsbeløb, som Parterne kan tilpligtes at udrede. Særligt Institutionerne lægger vægt på denne maksimering. Se i øvrigt ovenfor bemærkningerne til § 15.3 om maksimering af Institutionens erstatningspligt som følge af produktansvar.

§ 16 – Offentlighed om Projektet

§ 16.1 indeholder en bestemmelse om offentliggørelse af Projektet, deltagerne og de beløb, der indskydes, og § 16.2 et forbud mod, at Virksomhederne uden skriftlig tilladelse fra en Institution udnytter Institutionens navn og medarbejdere i kommercielt øjemed. Der er tale om to væsensforskellige bestemmelser om offentliggørelse, hvor den ene skal sikre, at der er offentlighed om, hvilke Aftaler Institutionerne har indgået, mens den anden skal modvirke, at Virksomheder, der indgår i et forskningsprojekt, udnytter den goodwill, der er knyttet til en forskningsinstitution i Virksomhedernes kommercielle aktiviteter.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling har udarbejdet ”Retningslinjer for offentlighed om privat finansiering af forskning ved statslige institutioner” af 13. januar 2000, som forpligter Institutionerne til at offentliggøre oplysninger om forskningsprojekters titel, de private tilskudsgiveres navne samt størrelsen af de private tilskudsbeløb.

Forbuddet i § 16.2 mod at udnytte en Institutions navn m.v. hviler ikke på nogen offentligretlig forskrift, men alene på overvejelser ”efter forholdets natur” over de begrænsninger, der må gælde for en Virksomheds kommercielle udnyttelse af et forsknings samarbejde med en forskningsinstitution.

§ 17 – Aftalens karakter – konkurrencebegrænsninger

§ 17.1 angiver i overensstemmelse med sædvanlig kontraktspraksis, at Aftalen om samfinansieret forskning ikke skaber en selvstændig, juridisk person, og at Aftalen ikke er grundlag for, at en Part kan forpligte de andre over for tredjemand, således som forholdet kunne være i et interessentskab eller anden juridisk enhed.

§ 17.2 fastslår, at Aftalen er udtømmende for så vidt angår de begrænsninger, som Parterne har påtaget sig over for hinanden. Denne bestemmelse har særlig betydning i relation til konkurrencelovgivningen, fordi det markeres, at der ikke mellem Institutionerne og Virksomhederne eller mellem Virksomhederne indbyr-

des er indgået nogen Aftale ved siden af Aftalen om samfinansieret forskning, som har til formål eller følge at begrænse konkurrencen.

§ 18 – Ændring af Aftalen

§ 18.1 fastslår, at ændring af Aftalen kræver skriftlighed og Parternes underskrift. Denne bestemmelse er velkendt i kontraktspraksis og skal modvirke tvivl om, hvorvidt Parterne måtte have aftalt ændringer i aftaleteksten.

§ 18.2 udtrykker Parternes villighed til en genforhandling af Aftalen, såfremt en Part kan godtgøre, at væsentlige og kendelige forudsætninger for Aftalens indgåelse er svigtet. Denne bestemmelse skal forstås på samme baggrund som § 3.2 om overskridelse af budgettet, hvor vægten lægges på Parternes ønske om at gennemføre forskningsprojektet i stedet for at strides om Parternes respektive retsposition ved en opgivelse af Projektet som følge af, at den ene Part ikke kan opfylde sin del af Aftalen. Der er med § 18.2 ikke taget stilling til, hvem der skal bære risikoen for, at en Parts væsentlige og kendelige forudsætninger er svigtet. Dette vil i sidste instans være et spørgsmål, der skal afgøres efter bestemmelsen i § 22 om tvistigheder, men før man kommer dertil har Parterne med § 18.2 erklæret sig villige til at indgå i en genforhandling af Aftalen, uanset hvem der efter den almindelige forudsætningslære måtte bære risikoen for, at en Parts væsentlige og kendelige forudsætninger er svigtet.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 27/27

§ 19 – Meddelelser

I § 19 er angivet de personer eller den adressat hos Parterne, til hvem meddelelser, der vedrører Aftalen, skal sendes. Bestemmelsen har betydning for alle pligtmæssige meddelelser under Aftalen, idet kun fremsendelse til de i § 19 nævnte kan have retsvirkning efter bestemmelserne om pligtmæssige meddelelser.

§ 19.1 vedrører meddelelser om Opfindelser m.v., som skal afgives i henhold til § 8. Det vil være en central afdeling hos universiteterne, der skal modtage meddelelser om en Virksomheds ønske om at gøre brug af sine rettigheder efter § 7.2 eller § 7.4. Dette gør det muligt hurtigt at sætte en proces i gang, der skal føre til Virksomhedens overtagelse af Opfindelsen m.v.

§ 19.2 vedrører øvrige meddelelser under Aftalen, det vil sige § 7.4 (undtagelsen om fortrinsrettigheder), § 13.2 om offentliggørelse af Forgrundsviden, og § 21.3 om en Parts udtræden af Projektet.

Det anbefales at undgå indsættelse af personnavne, hvis der hos en Part er en funktion eller afdeling, som må forventes at eksistere gennem hele aftaleforløbet. Det kan eksempelvis være den ovenfor ved meddelelser i henhold til § 8 nævnte centrale afdeling hos Institutionerne eller Virksomhedernes direktion, juridiske afdeling eller lignende.

§ 20 – Varighed

Aftalen ophører, når Projektet er afsluttet, men ifølge § 20.1 er der bestemmelser i Aftalen, som efter deres indhold rækker længere i tid. Det vigtigste eksempel på en pligt, der vedvarer også efter Projektets afslutning, er pligten til hemmeligholdelse af Baggrundsviden i henhold til § 12. Herudover vil en række af Aftalens bestemmelser være bindende for Parterne efter Projektets afslutning:

- § 6.3: Råden over Parternes fælles Forgrundsviden kræver enighed mellem Parterne.
- § 7.1: Parternes ikke-eksklusive ret til at udnytte den gennem Projektet skabte Forgrundsviden, der ikke kan beskyttes efter immaterialretslovgivningen, er gældende uden begrænsning i tid.
- § 7.2 og 7.4, jf. § 8.1: Proceduren for information om en mulig opfindelse og fristen for en Virksomheds meddelelse om, at Virksomheden ønsker at gøre brug af sine rettigheder i henhold til § 7.2 eller 7.4, er gældende også efter Projektets afslutning. Dels kan erkendelsen hos en Institutions medarbejdere af, at man har gjort en muligt patenterbar Opfindelse opstå efter Projektets afslutning, dels kan fristen for Virksomhedernes meddelelse efter § 8.1 om at ville gøre brug af deres rettigheder efter § 7.2 eller § 7.4 udløbe efter Projektets afslutning.
- § 7.4: Virksomhedernes forkøbsret eller fortrinsret til at erhverve en eksklusiv licens er tidsbegrænset. Herudover vil Institutionerne, såfremt en Virksomhed ikke gør brug af sin forkøbsret eller fortrinsret til licenserhvervelse, uden tidsbegrænsning være forpligtet til ikke at afgive tilbud til tredjemand på mere favorable vilkår end vilkårene i tilbuddet til Virksomheden.
- § 7.6: Overdragelse af rettigheder til Parternes fælles Forgrundsviden kræver enighed mellem Parterne uden begrænsning i tid, jf. også § 6.3.
- § 10.1: Udstyr skal efter aftalens ophør tilbageleveres til den Part, der har stillet Udstyret til rådighed.
- § 13.2: Pligten til at orientere den anden Part om en påtænkt offentliggørelse af en Parts egen Forgrundsviden gælder også efter Projektets afslutning, fordi der i det, der ønskes offentliggjort, kan ligge elementer, som den anden Part, typisk Virksomheden, mener kan patentbeskyttes alene eller i sammenhæng med andre elementer. Har en Virksomhed haft mulighed for rettigheds erhvervelse i henhold til § 7.4 og ikke udnyttet denne, har Institutionen dog ikke pligt til at orientere om en påtænkt offentliggørelse.
- § 22: Er en særlig procesform aftalt, f.eks. voldgiftsbehandling, til afgørelse af en retstvist, er dette bindende for Parterne uden tidsbegrænsning.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 28/28

§ 21 – Indtræden og udtræden

§ 21.1 udtrykker det for så vidt selvfølgelig, at Parterne i et projektsamarbejde gennem enstemmig beslutning kan lade en ny Part indtræde i Projektsamarbejdet i tilfælde af en Parts udtræden som følge af misligholdelse, jf. § 14, eller efter den særlige bestemmelse i § 21.3, eller ”hvor der i øvrigt måtte opstå behov herfor”, f.eks. for at få tilført yderligere kompetencer til projektsamarbejdet. Bestemmelsen har den betydning, at Parterne på forhånd har tilkendegivet, at de ved

Aftalens indgåelse har gjort sig klart, at der kan opstå situationer, hvor indtræden af en ny Part kan være ønskelig.

En ny Part skal naturligvis tiltræde og underskrive Aftalen, og en ny Parts indtræden vil medføre visse korrektioner og tilføjelser til projektbeskrivelsen i bilag 1 og budgettet i bilag 3 og muligvis også definitionerne af Udnyttelsesområdet i bilag 2. En enstemmig beslutning om at lade en ny Part indtræde foreligger ikke, før alle de oprindelige Parter dels har godkendt den nye Part, dels har tiltrådt de ændringer af bilagene 1, 2 og 3, som den ny Parts indtræden har givet anledning til.

Ved en ny Parts indtræden må man forholde sig til, om den nye Parts retsstilling i enhver henseende skal være den samme som de oprindelige Parter retsstilling. Spørgsmålet er særligt, om viden, der er genereret under projektsamarbejdet før den ny Parts indtræden, skal anses for Forgrundsviden eller Baggrundsviden i forhold til den nye Part. Valget vil særligt være afgørende for en ny Parts rettigheder i henhold til § 7, og § 21.2 bestemmer, at viden genereret før den nye Parts indtræden er Baggrundsviden i forhold til den nye Part, fordi denne ikke uden en særlig forståelse med de oprindelige Parter kan have nogen forventning om at have særlige rettighedsprivilegier i relation til viden skabt under projektsamarbejdet før den nye Parts indtræden.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 29/29

§ 21.3, 4 og 5 indeholder særbestemmelser om en Parts udtræden af projektsamarbejdet. Parternes primære interesse er at få gennemført Projektet, og flere af Aftalens bestemmelser peger på en løsning i mindelighed på problemer med kontraktens opfyldelse frem for sanktioner gennem forskellige misligholdelsesbeføjelser. Dette gælder således § 3.2 vedrørende budgetoverskridelser og § 18.2 om genforhandling ved svigtede forudsætninger. § 21.3, 4 og 5 er en variant af sådanne bestemmelser, der sigter mod en fortsættelse af Projektet, selv om dette på retligt grundlag kunne bringes til ophør af en af Parterne.

Hvor flere end to Parter deltager i en Aftale om samfinansieret forskning, kan der være behov for ikke at se helt så strengt på en enkelt Parts udtræden, idet man samtidig skal finde grundlag for de tilbageværende Parter fortsættelse af projektsamarbejdet. Reglerne i § 21.3, 4 og 5 forudsætter, at en Part ikke på forhånd har reserveret sig retten til at udtræde af projektsamarbejdet, hvilket meget vel kan tænkes, enten generelt eller til på forhånd fastlagte terminer. En Part, der således på retligt grundlag udtræder af Projektet, vil have en informationspligt over for de andre Parter af samme karakter, som nævnt i § 21.3, og ved en sådan udtræden vil der endvidere kunne være behov for, at Styregruppen afgiver en indstilling til de tilbageværende Parter, således som beskrevet i § 21.5.

§ 21.3 indeholder bestemmelser for det tilfælde, at en Part ”ikke kan fortsætte som deltager i Projektet”. Der skal altså foreligge en form for umulighed, som ikke blot er et absolut begreb, men også et relativt begreb forstået således, at en Part i praksis ikke vil kunne fortsætte sin deltagelse i Projektet, f.eks. fordi der på overordnet plan er truffet beslutninger, som udelukker Parten fra at deltage i Projektet. Undertiden vil absolut umulighed, der ikke skyldes force majeure, blive anset for en hævebegrundende misligholdelse, og dette vil altid være tilfældet, hvor en hindring er opstået som følge af forhold hos Parten selv, eller hvor Parten

vælger, f.eks. af økonomiske grunde, ikke at opfylde sine kontraktlige forpligtelser.

§ 21.3 vedrører således en situation, hvor en Part meget vel kan være i misligholdelse som følge af, at Parten ikke kan opfylde sin del af projektarbejdet, men hvor man sigter mod en løsning således, at de øvrige Parter kan fortsætte på det eksisterende grundlag enten derved, at en af Parterne eller en ny Part overtager den udtrædende Parts arbejdsopgaver, eller derved, at Projektet ændres i fornødent omfang, jf. § 21.5.

§ 21.4 indeholder samtidig en forudsætning om, at de øvrige Parter vil give samtykke til en Parts udtræden, såfremt de anser det for urealistisk, at Parten fortsætter. De øvrige Parter kan stille vilkår i denne forbindelse, både med hensyn til tidspunktet for Partens udtræden, brug af den udtrædende Parts Forgrundsviden og Baggrundsviden, og økonomisk kompensation. De krav der stilles, herunder særligt krav om økonomisk kompensation, vil forventeligt blive afpasset efter årsagerne til, at en Part må udtræde af projektsamarbejdet.

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Side 30/30

§ 22 - Tvistigheder

§ 22 angiver proceduren i tilfælde af, at der opstår uenighed om forståelsen og gennemførelse af Aftalen. En tvist skal i første omgang søges bilagt gennem drøftelser mellem Parterne. Det vil ofte være underforstået og i øvrigt meget hensigtsmæssigt, at sådanne drøftelser foregår på højt ledelsesmæssigt niveau. Kan Parterne ikke umiddelbart nå til enighed, vil et forsøg på løsning af tvisten gennem mediation undertiden kunne være en mulighed. Sådan mediation vil kunne foregå gennem et anerkendt dansk mediationsinstitut, f.eks. Det danske Voldgiftsinstitut, der også udøver mediationsvirksomhed, eller Mediatoradvokater. Udvalget har dog ikke villet foreslå mediation i selve teksten, da tvistigheder i relation til en aftale om samfinansieret forskning formentlig i mange tilfælde ikke vil være egnet til at blive løst ved mediation.

Iflg. § 22.1 er Aftalen undergivet dansk ret, hvilket er en selvfølge, når alle Parter hører til i Danmark. Lovvalgsbestemmelsen er derfor kun medtaget for det tilfælde, at en eller flere af Parterne ikke er danske.

Er Aftalen indgået med deltagelse af en eller flere udenlandske Parter, må der nødvendigvis tages stilling til lovvalget samt hvor og under hvilken form en proces skal gennemføres. Parterne kan have klart modsatrettede interesser ud fra retlige, praktiske og taktiske hensyn, hvori også indgår muligheden for at kunne eksekvere en afgørelse. Det falder uden for Udvalgets opgave at angive en model blandt de i praksis anvendte formuleringer af bestemmelser om løsning af tvistigheder mellem Parter med forskellig nationalitet, endside at foretage en gennemgang af de regler i international privatret og international procesret, der har betydning for lovvalg, valg af værneting og valg af procesform. Valget i hvert enkelt tilfælde må foretages på grundlag af juridisk rådgivning fra en specialist i international ret.

En tvist om forståelsen og gennemførelsen af en Aftale om samfinansieret forskning med flere end to Parter kan opstå mellem en Institution og en Virksomhed eller mellem Institutionssiden og Virksomhedssiden eller mellem Institutioner eller Virksomheder indbyrdes. § 22.2 taler derfor om den procedure, der skal følges af ”de stridende Parter”. Disse kan indbringe sagen for de almindelige domstole, dog ikke når det drejer sig om fortrolig viden eller immaterielle rettigheder, hvor der er foreskrevet voldgiftsbehandling. Denne sondring skyldes, at der ikke er nogen grund til at lade en simpel tvist f.eks. om størrelsen af et skyldigt beløb undergive voldgiftsbehandling, der ofte vil være væsentligt dyrere end behandling ved de almindelige domstole. Fordelen ved voldgiftsbehandling er i første række, at der er tale om en privat procesform, hvor den offentlighed, der er kendetegnende for retssagsbehandlingen ved de almindelige domstole, ikke gør sig gældende. Sager, der drejer sig om Baggrundsviden, der skal hemmeligholdes, vil derfor ikke være egnede til at blive behandlet i det almindelige domstolssystem.

Udover sager om fortrolig viden er også sager om immaterielle rettigheder efter § 22.3 henlagt til voldgift, men kunne også henlægges til Sø- og Handelsretten, der efter den seneste domstolsreform er blevet tillagt en særlig kompetence på området for immaterielle rettigheder.

§ 22.4 om muligheden for at anvende foreløbige retsmidler (fogedforbud m.v.), selvom voldgiftsbehandling er vedtaget, svarer til reglen i §9 i Lov om Voldgift (Lov nr. 553 af 24. juni 2005)